

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä

24.9.2020

SOTE-TIETOARKKITEHTUURIN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 17.9.2020 KLO 9.00-12.00**KOKOUKSEN JÄSENET JA LÄSNÄOLIJAT****(x = paikalla)**

Pekka Rissanen, THL, pj. x
Aleksi Yrttiaho, THL, 1. varapj.
Juha Mykkänen, THL, 2.varapj. x

Mikko Huovila, STM x
varajäsen: Riikka Vuokko

Riitta Alkula, Digi- ja
väestötietovirasto x
varajäsen: Petri Tenhunen

Saija Ylönen, Tilastokeskus x
varajäsen: Essi Kaukonen

Petri Huovinen, Valvira x
varajäsen: Juha Wilen

Mika Kuivamäki, Fimea x
varajäsen: Sari Kujala

Tiina Varis, Kela tietopalvelut
varajäsen: Kirsi Vainiemi x

Mari Peltola-Nykyri, Kela Kanta-
palvelut x
varajäsen: Mikko Poutanen

Timo Hakala, HUS
Tietohallinto x
varajäsen: Tuuli Pajunen

Mari Siimar, Varsinais-Suomen
shp x
varajäsen: Arto Virkki

Kauko Hartikainen, Suomen
Kuntaliitto x
varajäsen: Anu Nemlander

Hanna Lehto, Helsingin
kaupunki, sosiaali- ja
terveysvirasto x
varajäsen: Mikko Viitanen

Minna Kälviä, Etelä-Karjalan
sosiaali- ja terveystieteiden
varajäsen: Veli-Pekka Helvola

Pirkko Kortekangas, UNA Oy x
varajäsen: Juha Rannanheimo

Heikki Onnela, Apotti Oy x
varajäsen: Jaakko Asplund

Elina Välikangas, SoteDigi Oy

Timo Kaskinen, HL7 Finland ry
varajäsen: Jari Porrasmaa

Martti Virtanen, Nordic Casemix
Centre x
varajäsen: Kristiina Kahur

Saara Hassinen, Healthtech
Finland

Tarja Kauppila, Sosiaalialan
osaamiskeskukset x
varajäsen: Petteri Heino

Johanna Seppänen, Findata
varajäsen: Peija Haaramo x

Heidi Anttila, THL
Hyvinvointiosasto x
varajäsen: Reija Klemetti

Mikko Härkönen THL
Tietopalvelut-osasto x
varajäsen: Jarmo Kärki

Salla Säkkinen, THL
Tietopalvelut -osasto x
varajäsen: Satu Vuorio

Sonja Lumme, THL Järjestelmät-
osasto x

**Kutsutut ja pysyvät
asiantuntijat:**

Erja Ailio, THL
varajäsen: Niina Häkälä

Riitta Konttinen, THL x
varajäsen: Heikki Virkkunen x

Esittelijät:

Persephone Doupi, THL
Tietopalvelut -osasto x

Marika Pentikäinen, THL
Tietopalvelut -osasto x

Koodistopalveluryhmä:
Jari Lehtonen, THL x

Muut osallistujat:

Arto Vuori, THL Tietopalvelut -
osasto

Toni Suutari, Tietopalvelut -
osasto THL x

Jenna Järvinen, THL x

Virpi Kalliokuusi, THL x

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä

24.9.2020

Taina Kuuva Gofore Oy x
kokouksen sihteeri

1. Kokouksen avaus, pj. Pekka Rissanen, THL

- Läsnäolijoiden toteaminen
- Asialistan hyväksyminen

Keskustelu:

Todettiin läsnäolijat. Asialista hyväksyttiin, mutta sen ulkopuolelta pyydettiin tietoa THL:n organisaatiomuutoksesta ja sen mahdollisesta vaikutuksesta ohjausryhmään.

Puheenjohtaja kertoi, että THL 2021 -organisaatiomuutos on käynnissä ja sen tarkoituksena on yhtenäistää toimintatapoja sekä uudistaa rakenteita. Työ on alkanut viime talvena ja tähän mennessä on käyty läpi tietopalvelut-, hallinto- ja viestintäosastot. Uusi yksikkörakenne näiden osalta on tullut voimaan 1.9.2020 alkaen, joka näkyy tarkemmin [THL:n sivulla](#) Tietopalvelut ja Mahdollistajapalvelut osastoina. Työ jatkuu niin, että Terveysturvallisuus ja Valtion palvelut -osastot pysyvät ominaan ja muut tulevat yhdistymään loppu vuoden aikana.

Puheenjohtajisto ja sihteeristö mainitsivat, että THL:n osallistujajoukkoa voidaan edelleen täsmentää, jotta uusien yksiköiden ja osastojen osallistuminen ryhmän tärkeään työhön voidaan varmistaa.

Kuntaliitossa on myös organisaatiomuutos käynnissä, joka tulee voimaan ensi vuoden alussa.

Yhteenveto tai päätökset:

Päätettiin, että asialista ja materiaalit toimitetaan jäsenille 3 päivää ennen kokousta, jotta osallistujat ehtivät tutustumaan niihin.

2. Valtava-hankkeen tietoarkkitehtuurityö ja tietorakenteet ja koodistot -projekti, Persephone Doupi, THL ja Marika Pentikäinen, THL

- Alustus: Valtava_SoteTA_ohry_DOUPI_20200917.pdf
- 20200917Tietorakenteet ja koodistot_projekti_Tietoarkkitehtuurinohjausryhmä.pdf

Keskustelu:

Valtavassa on tavoite yhdenmukaistaa käsitteitä kansallisesti hankkeen aihepiiriin liittyen. Hankkeeseen liittyvää tiedonhallinnan käsitelyä on aloitettu Valtava-hankkeen Tietorakenteet ja koodistot -projektissa. Alustavia tuotoksia on työversioina. Myös Valtava-hankkeessa tuotettavia sanastosisältöjä on tarkoitus julkaista sotesanastot.fi-verkkopalvelussa. Palvelussa on tällä hetkellä julkaistuna neljä sanastoaineistoa, mukaan lukien kokonaislääkitysprojektin määrittelyihin liittyviä käsitteitä.

Käsitteiden yhdenmukaistamisen vaikeus herätti keskustelua, koska logiikka vaihtelee eri tietokannoissa kuten myös paikalliset käytänteet. Harmonisointi on haastavaa ja käytännön työssä tulee ongelmia.

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä

24.9.2020

Hyvää myös että ensio- ja toisiokäytön vuorovaikutus on ymmärretty. Edelleen on kuitenkin tunnistamatta, että meillä on myös muuta kuin toisiolain ilmaisemaa toisiokäyttöä. Siitä esimerkkejä ovat vaikka lomakkeiden toimittaminen vakuutusyhtiöille, Tilastokeskus jne. Nämä pitäisi ottaa Valtava-hankkeessa huomioon. Valtava-hanke ottaa mielellään vastaan ehdotuksia ja esimerkkejä myös näistä tapauksista.

Valtava-hankkeessa on menossa paljon mielenkiintoisia asioista. Esitettiin kysymys siitä, miten sen edistymistä voi seurata.

Tietorakenteiden haasteena nostettiin esiin, että loppukäyttäjän pitää tuottaa tieto luotettavasti. Rakenteisen kirjaamisen tekemiseen on kynnyks. Pakollisuuksien kautta tietoa voidaan pyrkiä kokoamaan, mutta sillä on hintansa. Johdolla pitää olla myös halua tutkia tuotettua dataa sekä parantaa ja hyödyntää sitä. Tarvitaan selkeä fokus esim. tietojohdantamisen kannalta keskeiseen ja mahdollisimman suppeaan tietoaaineistoon. Tällöin voi olla mahdollista, että käytännön työtä tekevät ammattihenkilöt myös tallettavat tiedot halutulla tavalla ja tietojärjestelmienkin käyttöliittymät saadaan optimoitua käytettävyydeltään. Yhtenäistä kansallisesti kerättyä tietoa ja vuorovaikutusmallia tarvitaan ja etenkin sote-yhteisiin prosesseihin.

Yhteenvedo tai päätökset:

Sote-hyvinvointialueiden johtamiseen halutaan yhdenmukaista tietoa ja tietoa halutaan myös vertailla alueiden kesken. Tämä edellyttää yhtenäistä tietopohjaa, että tiedot kerätty samalla tavalla ja siihen Valtava myös tähtää.

Valtava-hankkeesta nousevia aiheita nostetaan myös jatkossa tarvittaessa ohjausryhmän asialistalle. Aihepiiriä nostetaan esiin myös STM:n soteuudistus-materiaalien ja sivustojen kautta.

3. Ajankohtaista: Sote-luokitusstrategia, Juha Mykkänen, THL ja Mikko Härkönen, THL

- Alustus: Luokitusstrategia esitys 14092020-04.pptx

Keskustelu:

Alustuksessa pyydettiin ohjausryhmältä kommentteja luokitusstrategian tavoitetila- ja toimenpideaiheisiin erityisesti kansainvälisen yhteistyön sekä toimenpiteiden kirjaamisen ja toimenpidetietojen hyödyntämisen kysymyksiin.

On havaittu, että ICD-10-luokituksessa ja toimenpideluokituksessa on sama ongelma. Yhdellä luokituksella halutaan ilmaista todella monta attribuuttia. Toimenpideluokituksen käyttökohteita ensiökäytössä on syytä edelleen täsmentää. Toimenpideluokitukselta erotetaan osajoukkoja omiksi luokituksikseen. Myös lisäkoodit ovat ongelmallisia, koska niitä on alettu käyttää aivan muihin seikkoihin kuin toimenpiteiden kuvaamiseen. Ratkaisut on rakennettava niin, että tietoa voidaan siirtää järjestelmien välillä, myös runsas historia huomioiden. Toimenpideluokituksen linkityksiä kansallisella ja

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä

24.9.2020

kansainvälisellä tasolla käsitellään osana luokitusstrategiaa. SNOMED CT on todella laaja, ICHI vielä kesken tai vähän käytetty. ICHI:n ajatus lisäkoodien käyttämisestä on sama kuin ICD-11-luokituksella.

Toimenpiteisiin liittyvien luokitusten osalta on löydettävä ratkaisu siihen, korjataanko vanhaa koodistoa vai siirrytäänkö uuteen. Eri vaihtoehtoissa joudutaan joka tapauksessa huomioimaan vastaavuudet nykyisiin sisältöihin ja sietämään myös epätäydellisyyttä. Myöskään uusiin luokituksiin ei aina saada uusia ominaisuuksia, vaikka niin toivottaisiin.

Todettiin, että paljon on myös kiinni rahasta. Esimerkiksi nostettiin kustannusten epätasapaino Kanta-aiheissa: kunnat maksavat Kelan Kanta-maksun, mutta yksityiset kehittävät järjestelmiä koko ajan keräämällä Kanta-maksua kirjauksista. Asian huomiointia toivottiin asiakastietolaissa tai säädösvalmisteluissa. Myös kaikki muu potilastietojärjestelmäkehittäminen vaatii rahoitusta.

Luokitusstrategian linjauksiin toivottiin näkökulmaa, jossa linjaukset tukisivat käytännön työtä. Helppokäyttöisyyttä ja kirjaamisen tukea on korostettava. Keskeistä on myös luokitusten keskinäinen yhteentoimivuus (sekä taaksepäinyhteensopivuus) ja kertakirjaaminen siltauksia hyödyntäen.

Kansainvälistä ja pohjoismaista yhteistyötä luokitusasioissa kannatettiin. On tärkeää pysyä ajan tasalla ja tarpeen mukaan hyödyntää kansallisesti. Hyödynnettäessä pitää varmistaa, että myös kansallinen pohjatyö on tehty hyvin, etteivät kustannukset kasva suhteettomiksi. Esiin nostettiin, että myös aiheeseen liittyy myös tietomallien kuten openEHR käyttöönottoja, joihin liittyvää työtä on käynnissä myös mm. Ruotsissa ja Norjassa. Sekä luokituksissa että tietomalleissa on sekä kansainvälisiä että kansallisia ratkaisuja. Pohjoismailla on myös omia aikataulujaan DRG:n käyttöönottoissa.

Yhteenveto tai päätökset:

Ohjausryhmäjäseniä pyydettiin toimittamaan lisäkommentteja alustajille erityisesti esityksessä esiin nostettujen kysymysten ja käyttökohteiden osalta.

Johtamisen osalta pienimmän yhteisen nimittäjän ajatus on kirjattu järjestämisalakiluonnokseen ns. vähimmäistietosisältönä. STM voi antaa siitä tulevaisuudessa asetuksen ja ensimmäistä versiota tehdään Valtava- ja Virta-hankkeiden yhteisessä vähimmäistietosisältöprojektissa. Kentän organisoituminen siihen tapahtuu Virta-hankkeen verkoston kautta.

Puheenjohtaja kertoi, että yhteistyö Pohjoismaisen luokituskeskuksen kanssa tällä hetkellä käsittelyssä THL:ssä. Asiaan on yleisesti ottaen suhtauduttu positiivisesti.

4. Sote-sektoriin liittyvien sisältöjen hallinta DVV:n ja THL:n julkaisualustoilla, Riitta Alkula, DVV ja Juha Mykkänen, THL

- Alustus: THL-DVV-tietoarkkitehtuuri-alustat-17.9.2020.pdf

Keskustelu:

Tietoa on paljon tarjolla, mitä voi käyttää, mutta tukea tarvitaan siihen, kuinka valitaan ja mitä vaaditaan tai suositellaan kansallisesti. Laajasti hyödynnettävien referenssi- tai tavoitemallien on oltava selkeästi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos • Institutet för hälsa och välfärd • Finnish Institute for Health and Welfare

Mannerheimintie 166, Helsinki, Finland • PL/PB/P.O. Box 30, FI-00271 Helsinki • puh/tel +358 29 524 6000

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä

24.9.2020

linjattuja ja laadukkaita. Sotessa hyödynnetään mittavien sote-spesifien sisältöjen lisäksi myös monia yli kaikkien sektoreiden hyödynnettäviä sisältöjä. Konkreettisia esimerkkejä tällaisista aihepiireistä ovat laskutus ja johtaminen.

Nähtiin tärkeäksi, että DVV ja THL tekevät yhteistyötä, ja työnjakomateriaali nähtiin selkeäksi ja hyödylliseksi. Esiin nousi, että samaa keskustelua tarvitaan myös DVV:n ja Tilastokeskuksen välille. Esiin nousevien kysymysten käsittelyyn nostettiin esiin tarvetta perustaa yhteistyöryhmä. Tilastokeskuksen luokituksia julkaistaan y-alustalla ja julkaisemiseen liittyviä periaatteita on tullut vastaan. Tarvitaan hallintaryhmä tai hallintamalli, jolla vältetään päällekkäisyyksiä. Julkishallinnon JHS-järjestelmän lakattua puuttuu julkishallinnon yleinen kansallisten standardien hallinnointimalli, jolla esimerkiksi jostain koodistosta tulee julkisen hallinnon suositus. Sote-sektorilla hallintamalli on säädöksiin nojautuen olemassa.

DVV:llä on valmisteilla tarkennuksia suosituksiin, sidosryhmien kanssa jatkokeskusteluja ja mm. syksyllä on suunniteltu käyttäjäkysely.

Yhteenveto tai päätökset:

Ehdotettiin, että DVV ja THL tiedottaisivat selvityksestä ja työnjaosta yhdessä laajemmallekin joukolle. Aiheesta on tullut jonkun verran kyselyjä myös STM:ään.

5. Findatan esittely ja aineistokuvaukset, Peija Haaramo, Findata

- Alustus: Findata_Sote-tietoarkkitehtuuri_ohry_200917.pdf

Keskustelu:

Nostettiin esiin materiaalissa näkyneen ensisijaisen ja toissijaisen käytön suhteesta, että kansalliset rekisterit nähtäisiin myös yhtenä toisiokäytön muotona. Niiden lakipohja on THL-laki eikä toisiolaki. Nyt kuvasta voi saada sellaisen käsityksen, että toisiokäyttöä olisi vain Findatan luvittama ja yhdistelemä tieto. Lakipaketissa ajatuksena kuitenkin oli kytkeä myös ns. jatkuvaluonteinen tiedonkäyttö toisiokäytön yläkäsitteen alle. Kun THL muodostaa rekistereitään sote-tiedoista, niin se on myös toisiokäyttöä, kuten myös palvelunantajien tietojohdaminen.

Ensi vuoden alusta alkaen Kanta-palvelujen tietoihin kohdistuviin tietopyyntöihin tullaan soveltamaan toisiolakia. Aiheeseen liittyvä suunnittelutyö alkanut Kelan kanssa.

Tietolupien lakisääteinen käsittelyaika on 3 kk.

Yhteenveto tai päätökset:

6. Ajankohtaista Koodistopalvelusta ja SNOMED NRC Finland toiminnasta, Mikko Härkönen, THL

- Alustus: Ajankohtaista Koodistopalvelusta.pptx
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos • Institutet för hälsa och välfärd • Finnish Institute for Health and Welfare

Mannerheimintie 166, Helsinki, Finland • PL/PB/P.O. Box 30, FI-00271 Helsinki • puh/tel +358 29 524 6000

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä

24.9.2020

Keskustelu:

Todettiin, että ohjausryhmän jäsenet voivat ilmoittautua mukaan SNOMED CT-seminaarisarjaan, mikä on julkaistu THL:n tapahtumakalenterissa. Myös SNOMED CT Expo2020 –virtuaalikonferenssiin on mahdollista osallistua. Se on maksuton 2 pv tilaisuus, mikä järjestetään tällä kertaa virtuaalisesti. Ensi vuonna fyysinen tapahtuma järjestetään Lissabonissa, Portugalissa.

Yhteenveto tai päätökset: Ohjausryhmä on saanut asian tiedoksi.

7. Seuraavat kokoukset ja kokouksen päättäminen, pj. Pekka Rissanen, THL

Yhteenveto tai päätökset:

Seuraavasta kokouksesta lähetetään Doodle-kysely osallistujille, jonka mukana päätetään ajankohta.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.05.